

Sopp og artsundersøkelser i Vendelåsen i Asker kommune

Siri Khalsa / Tom Hellik Hofton

Sopp og artsundersøkelser i Vendelåsen i Asker kommune

Publisert: 31.10.2022

Antall sider: 12 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Grua Invest AS

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Khalsa, S. & Hofton, T.H. 2022. Sopp og artsundersøkelser i Vendelåsen i Asker kommune. Biofokus-notat 2022-01. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Lind i kalkfuruskog i søndre del av Vendelåsen / Kalkfuruskog i søndre del av Vendelåsen / Fibret slørsopp (*Cortinarius glaucopus*) i kalkfuruskog i Vendelåsen / Hogd område på toppen av Vendelåsen / Hogd område i øvre del av Vendelåsen. Fotos: Siri Khalsa

Biofokus rapport 2022–01

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-151-6

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Bakgrunn og oppdragsbeskrivelse

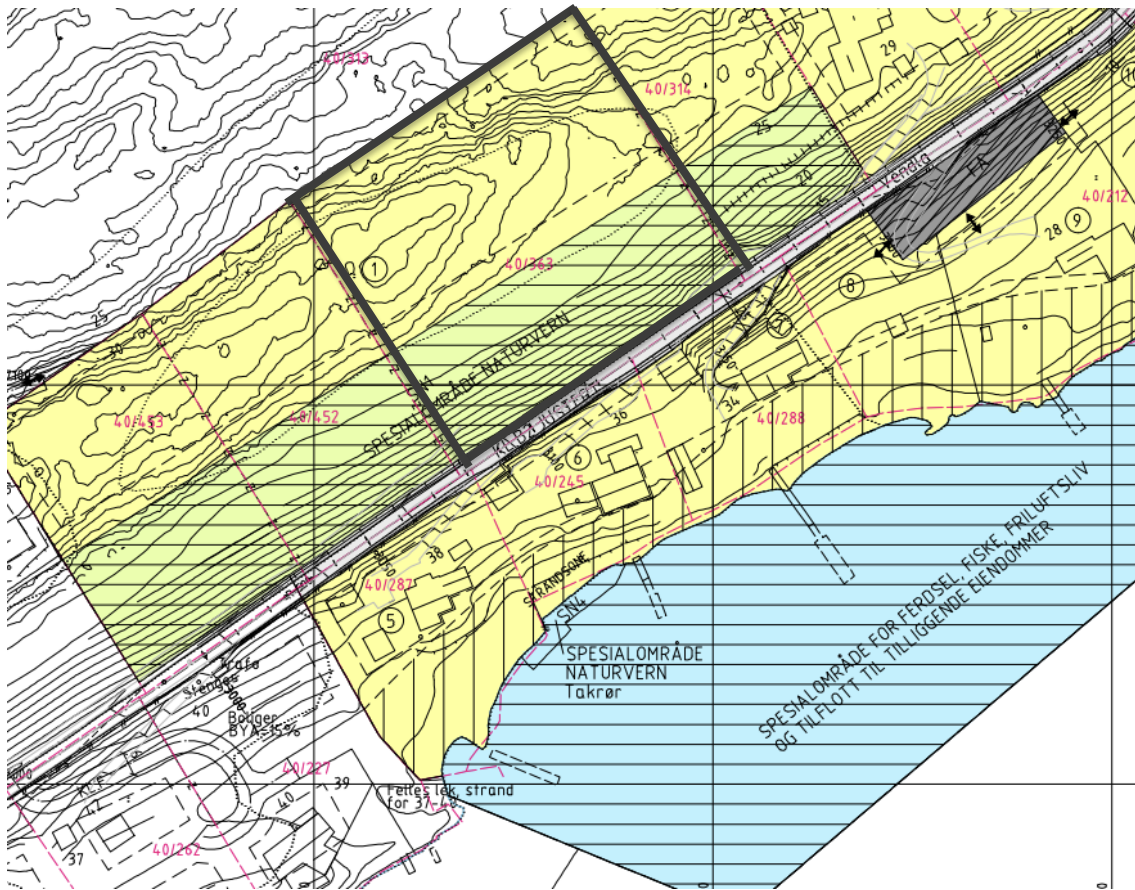
Biofokus har på oppdrag fra Grua Invest AS foretatt sopp- og artsundersøkelser i Vendelåsen i forbindelse med planlagt boligprosjekt. Undersøkelsesområdet er eiendommen 40/363 og befinner seg på Nesøya, nord for Vendla og øst for Vendelåsen. Eiendommen er delt i 2 reguleringssoner. Den nordre delen er regulert til boligbygging (gult), og søndre del (grønt) er regulert til spesialområde naturvern (se figur 2). Undersøkelsesområdets søndre del består av kalkfuruskog med eldre furutrær og spredt innslag av gran og edellauvtrær, bl.a. lind og hassel. Nordre del er nylig hogd (se figur 1), men antas å ha inneholdt lignende type skog som i søndre del.

Feltbefaring

Feltarbeid ble gjennomført av Siri Khalsa og Tom Hellig Hofton 19.09.2022 og 22.10.2022 med hensikt å kartlegge sopp. Artsfunn er (eller vil bli) tilgjengelig i Artskart.no.

Figur 1. Undersøkelsesområdet/eiendom Gnr 40 Bnr 363.

Figur 2. Kommuneplankart. Nedre del av undersøkelsesområdet er regulert til spesialområde for naturvern og øvre del er regulert til boligformål (gult).

1 Resultater

1.1 Beskrivelse av undersøkelsesområdet

Område regulert til spesialområde naturvern (søndre halvdel) består av ei sørvendt, lokalklimatisk varm helling. Her står eldre furuskog med spredt innslag av gran og edellauvtrær, bl.a. lind og hassel. Berggrunnen er kambrosilurisk kalkstein, og skogen er grunnlendt, tørr, velutviklet kalkfuruskog av typisk «Oslofjord-utforming». Denne skogtypen er et viktig habitata for et stort antall kravfulle og spesialiserte arter (inkl. mange rødlistearter), og kalkfuruskogen på Vendelåsen har habitatkvaliteter som i utgangspunktet kan tilfredsstille en rekke sjeldne arter (spesielt av jordboende sopp, og særlig av mykorrhizasopp). Skogslia (innenfor spesialområde naturvern) tilfredsstiller avgrensning som viktig eller svært

Figur 3. Søndre del av undersøkelsesområdet med intakt skog.

viktig naturtypelokalitet «kalkfurskog» både ihht. Miljødirektoratets DN13-systemet, og etter Miljødirektoratets NiN-baserte naturtypekartleggingsmetodikk.

Figur 4. Nordre del av undersøkelsesområdet.

Nordre del er en grunnlendt rygg med stedvis eksponerte kalksteinsrygger. Dette arealet er nylig snauhogd (tømmeret og en del hogstavfall oppsamlet i små hauger), og det er en del kjørespor, og naturkvalitetene er derfor sterkt redusert.

Tidligere registreringer

Det var fra før registrert rødlisteartene furuvintergrønn (NT) og svartmispel (NT) i tillegg til diverse karplanter og noen få insekter, ifølge Artskart. Dette i søndre del av undersøkelsesområdet (spesialområde naturvern).

1.2 Artskartlegging

Området ble undersøkt for artsforekomster med særlig vekt på jordboende sopp (og spesielt mykorrhizasopp). Det ble ikke funnet nye rødlistearter eller andre spesielt sjeldne sopparter under feltbefaringene. I tillegg til en del vanlige arter, kan det nevnes at det ble påvist en del sopparter knyttet til rik skog og kalkskog, eksempelvis mykorrhizasoppene svovelslørsopp og fibret slørsopp, og jordbunnssaprotrofen rosa melparasollsopp. Disse ble funnet i søndre del (spesialområde naturvern). Det ble ikke funnet spesielle artsforekomster i nordre del/hogstflate. For artslister se Vedlegg 1.

Figur 5. Svovelslørsopp (*Cortinarius sulfurinus*) funnet i Vendelåsen 22.10.2022 er knyttet til kalkskog.

Figur 6. Kart med artsforekomster i Vendelåsen fra denne og tidligere undersøkelser, årstall artsfunn ble gjort er angitt i parentes. Blå prikker viser til arter som er livskraftig (LC) på Norsk Rødliste for arter 2021. Rød prikk viser til arter som er nær truet (NT) på rødlista. Kilde Artskart.no/uttrekk 28.10.2022.

1.3 Vurdering av potensiale og diskusjon

I tørkeutsatte områder (inkl. tørr kalkfuruskog som i Vendelåsen) er det avgjørende å «treffe» god soppsesong for å kunne dokumentere soppfloraen på en god måte. Soppsesongen 2022 må sies å være relativt svak grunnet lite nedbør i de mest gunstige månedene for sopp (august og september). Ved første besøk 19. september var det svært lite sopp å finne (antageligvis manglende fruktifisering pga. lite nedbør). 22. oktober var det vesentlig bedre fruktifisering. Dette kan bety at det finnes flere arter i søndre del (spesialområde naturvern) enn det som ble påvist under befaringsene. Bedømt ut fra habitatkvalitetene, har området utvilsomt potensial for flere sjeldne arter i fremtiden. Denne vurderingen baserer seg bl.a. på tilsvarende kalkskoger andre steder på Nesøya og i indre Oslofjord innehar en lang rekke rødlistearter.

Figur 7. Kalkrik berggrunn er stedvis tydelig eksponert i bakken.

1.4 Konklusjon

Det ble gjennomført to befaringer i soppsesongen med tanke på å undersøke Vendelåsen for sopp. Det ble ikke funnet spesielt sjeldne eller rødlistede arter under feltbefaringene, men noen relativt kravfulle arter typiske for kalkskog ble påvist i søndre del (spesialområde naturvern). På bakgrunn av habitatkvaliteter i området og region (eldre velutviklet kalkfuruskog med innslag av lind og hassel, i indre Oslofjord) så vurderes søndre del (spesialområde naturvern) å ha god potensiale for å huse kravfulle arter i fremtiden.

Figur 8. Fibret slørsopp (*Cortinarius glaucopus*) funnet i søndre del (spesialområde naturvern) knyttet til rikere skogtyper. Bilde: Fra 22.10.2022, Siri Khalsa.

Vedlegg 1. Artslister for Vendelåsen

Artslister for Vendelåsen. Arter som er typisk for kalkskog og noe kravfulle arter er vist i tabell 1, mens total artsliste kan leses i tabell 2.

Tabell 1. Interessante sopparter påvist i Vendelåsen.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Kategori	Artsgruppe	Funndato
Fibret slørsopp	<i>Cortinarius glaucopus</i>	Livskraftig (LC)	Jordboende sopp	22.10.2022
Svovelslørsopp	<i>Cortinarius sulfurinus</i>	Livskraftig (LC)	Jordboende sopp	22.10.2022
Rosa melparasollsopp	<i>Cystolepiota seminuda</i>	Livskraftig (LC)	Jordboende sopp	19.09.2022
Kakaoreddiksopp	<i>Hebeloma laterinum</i>	Livskraftig (LC)	Jordboende sopp	22.10.2022
Kjeglevokssopp	<i>Hygrocybe conica</i>	Livskraftig (LC)	Jordboende sopp	22.10.2022
Blåkjøttmatriske	<i>Lactarius quieticolor</i>	Livskraftig (LC)	Jordboende sopp	22.10.2022
Foranderlig pepperriske	<i>Lactifluus glaucescens</i>	Livskraftig (LC)	Jordboende sopp	19.10.2022

Gulfiltparasollsopp	Lepiota magnispora	Livskraftig (LC)	Jordboende sopp	22.10.2022
---------------------	--------------------	------------------	-----------------	------------

Tabell 2. Total Artsliste som også inkluderer funn gjort i området tidligere (uttrekk fra Artskart 26.10.2022).

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Kategori	Artsgruppe	Funndato
bjørk	Betula pubescens	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
bjørkevokssopp	Hygrophorus hedrychii	Livskraftig (LC)	Sopper	22.10.2022
blå ridderhatt	Lepista nuda	Livskraftig (LC)	Sopper	24.10.2022
blåveis	Hepatica nobilis	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
blåkjøttmatriske	Lactarius quieticolor	Livskraftig (LC)	Sopper	22.10.2022
bråtestarr	Carex pilulifera	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
buskhyll	Sambucus racemosa	Svært høy risiko (SE)	Karplanter	18.06.2004
dvergmispel	Cotoneaster scandinavicus	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
edelgran	Abies alba	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
ekorn	Sciurus vulgaris	Livskraftig (LC)	Pattedyr	18.06.2004
fibret slørsopp	Cortinarius glaucopus	Livskraftig (LC)	Sopper	24.10.2022
fingerstarr	Carex digitata	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
foranderlig pepperriske	Lactifluus glaucescens	Livskraftig (LC)	Jordboende sopp	19.10.2022
furuvintergrønn	Pyrola chlorantha	Nær truet (NT)	Karplanter	18.06.2004
grå jordmusserong	Tricholoma terreum	Livskraftig (LC)	Sopper	22.10.2022
gulfiltparasollsopp	Lepiota magnispora	Livskraftig (LC)	Sopper	24.10.2022
hassel	Corylus avellana	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
hengeaks	Melica nutans	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
hårfrytle	Luzula pilosa	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
kakaoreddiksopp	Hebeloma laterinum	Livskraftig (LC)	Jordboende sopp	22.10.2022
kanadagullris	Solidago canadensis	Svært høy risiko (SE)	Karplanter	18.06.2004
knollerteknapp	Lathyrus linifolius	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
kjeglevokssopp	Hygrocybe conica	Livskraftig (LC)	Jordboende sopp	22.10.2022
lakrismjelt	Astragalus glycyphyllos	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
leddved	Lonicera xylosteum	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
liljekonvall	Convallaria majalis	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004

lind	<i>Tilia cordata</i>	Nær truet (NT)	Karplanter	18.06.2004
melsopp	<i>Clitopilus prunulus</i>	Livskraftig (LC)	Sopper	24.10.2022
puddertraktsopp	<i>Clitocybe nebularis</i>	Livskraftig (LC)	Sopper	24.10.2022
rosa melparasollsopp	<i>Cystolepiota seminuda</i>	Livskraftig (LC)	Sopper	19.09.2022
skjegggriske	<i>Lactarius torminosus</i>	Livskraftig (LC)	Sopper	24.10.2022
skogbarktege	<i>Aradus obtectus</i>	Livskraftig (LC)	Nebbmunner	01.08.2002
skogfuru	<i>Pinus sylvestris sylvestris</i>	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
skogrips	<i>Ribes spicatum spicatum</i>	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
skogvikke	<i>Vicia sylvatica</i>	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
småmarimjelle	<i>Melampyrum sylvaticum</i>	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
snerprørkvein	<i>Calamagrostis arundinacea</i>	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
sommereik	<i>Quercus robur</i>	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
spindelkjuke	<i>Byssoporia terrestris</i>	Livskraftig (LC)	Sopper	24.10.2022
stor reddiksopp	<i>Hebeloma sinapizans</i>	Livskraftig (LC)	Sopper	24.10.2022
svarterteknapp	<i>Lathyrus niger</i>	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004
svartmispel	<i>Cotoneaster niger</i>	Nær truet (NT)	Karplanter	18.06.2004
svovelslørsopp	<i>Cortinarius sulfurinus</i>	Livskraftig (LC)	Sopper	24.10.2022
såpemusserong	<i>Tricholoma saponaceum</i>	Livskraftig (LC)	Sopper	24.10.2022
traktkremle	<i>Russula delica</i>	Livskraftig (LC)	Sopper	22.10.2022
vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris</i>	Svært høy risiko (SE)	Karplanter	21.05.2007
vinterkarse	<i>Barbarea vulgaris</i>	Svært høy risiko (SE)	Karplanter	21.05.2007
vårerteknapp	<i>Lathyrus vernus</i>	Livskraftig (LC)	Karplanter	18.06.2004

Vedlegg 2. Kategorier for rødlistearter

Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken 2021) lister og vurderer norske arters risiko for utryddelse. For å vurdere en spesifikk arts risiko for utryddelse vurderes grovt sett artens sjeldenhet, tilbakegang og leveområdets størrelse og fragmentering. Målsettingen med den nasjonale rødlisten er å sikre at artene ikke forsvinner fra landet.

Artene på rødlisten er rangert i seks kategorier. Kategoriene viser hvor høy risiko artene i kategorien har for å dø ut, forutsatt at forholdene ikke endres.

Tabell 2. Kategorier for arter som er rødlistet.

RL-kategori	Rødlistekategori	Forklaring
CR	Kritisk truet (Critically Endangered)	Arter som har ekstremt høy risiko for å dø ut (50 % sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner og minimum ti år)
EN	Sterkt truet (Endangered)	Arter som har svært høy risiko for å dø ut (20 % sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).
VU	Sårbar (Vulnerable)	Arter som har høy risiko for å dø ut (10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år).
NT	Nær truet (Near Threatened)	En art er nær truet når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.

Tabell 3. Kategorier for arter som ikke er rødlistet.

Kategori	Kategori	Forklaring
NE	Ikke vurdert (Not Evaluated)	Arter som ikke har blitt vurdert. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet (Not Applicable)	Arter som ikke skal vurderes på nasjonalt nivå. I hovedsak fremmede arter hvilket er arter som er kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800.
LC	Livskraftig (Least Concern)	Dette er arter som ikke er direkte truet og har livskraftige bestander i Norge.

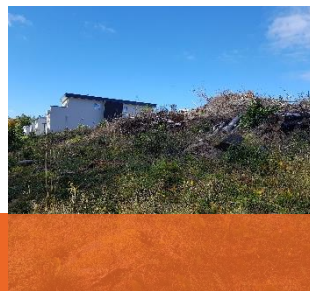
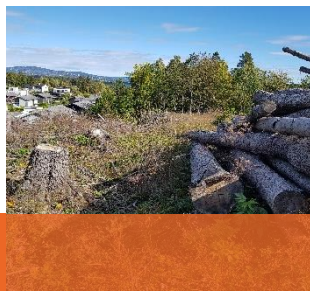
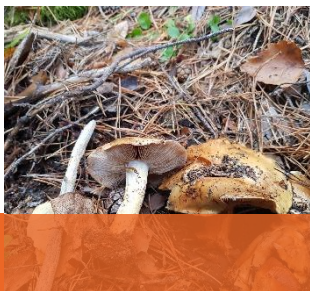
Biofokus

– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Biofokus rapport 2022–01
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-151-6

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no